

Commissie voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten

Afdeling openbaarheid van bestuur

16 maart 2009

ADVIES 2009-17

Advies uit eigen beweging over het recht van toegang tot tests in het kader van vergelijkende selecties en in het kader van gecertificeerde opleidingen, en andere tests binnen het openbaar ambt

(CTB/2009/advieseigenbeweging1)

In het afgelopen jaar werd de Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten geconfronteerd met een aanzienlijk aantal aanvragen die betrekking hadden op het ontvangen van een kopie van een gecertificeerde proef georganiseerd binnen het federaal openbaar ambt waaraan de aanvragers zelf hadden deelgenomen. Omdat de Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten niet langer over voldoende leden beschikte om rechtsgeldig een advies te kunnen nemen en het koninklijk besluit dat de rechtsbasis verschafte voor de Commissie was opgeheven, werd over al die adviesaanvragen geen advies verstrekt.

Gezien het uitzonderlijk belang wenst de Commissie voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten, afdeling openbaarheid van bestuur, hierna Commissie genoemd, gebruik te maken van de mogelijkheid om op grond van artikel 8, § 4 van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur een advies uit eigen beweging te nemen.

Artikel 32 van de Grondwet stipuleert uitdrukkelijk dat eenieder het recht heeft van toegang tot bestuursdocumenten, een recht dat kan worden uitgeoefend hetzij door raadpleging ter plaatse, hetzij door het ontvangen van een kopie. De wijze waarop de aanvrager zijn recht wenst uit te oefenen komt de aanvrager zelf toe en niet een administratieve overheid die over het gevraagde bestuursdocument beschikt. Artikel 4 van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur heeft dit beklemtoond door te stellen dat *“het recht op het raadplegen van een bestuursdocument van een federale administratieve overheid en op het ontvangen van een afschrift van het document erin bestaat dat eenieder, volgens de voorwaarden bepaald in deze wet, elk bestuursdocument ter plaatse kan inzien, dienomtrent uitleg kan krijgen en mededeling in afschrift ervan kan ontvangen”*. Slechts wanneer in een bestuursdocument een auteursrechtelijk beschermd werk is opgenomen, kan de openbaarmaking worden beperkt tot de raadpleging ter plaatse tenzij de auteursrechthebbende toestemming geeft om een kopie van het betreffende werk te verstrekken. Het behoort tot de vaste adviespraktijk van de Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten die wordt bijgetreden door de Commissie voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten, afdeling openbaarheid van bestuur, dat het afleveren van een kopie niet om redenen van auteursrecht kan worden geweigerd wanneer het auteursrecht bij de overheid of haar ambtenaren

berust. Anders besluiten zou immers tot gevolg hebben dat artikel 32 van de Grondwet van zijn nuttig effect zou worden ontdaan.

Ook kan het argument van de Federale Overheidsdienst Personeel & Organisatie niet worden bijgetreden dat zij de vraag om inzage, uitleg of mededeling in afschrift van een bestuursdocument moet afwijzen, wanneer zij heeft vastgesteld dat het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van een federaal economisch of financieel belang, de munt of het openbaar krediet (artikel 6, § 1, 6° van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur). De FOD Personeel & Organisatie wijst daarbij op de bijkomende kosten die zouden moeten gebeuren om nieuwe vragen op te stellen voor toekomstige examens. Op het ogenblik echter dat de gecertificeerde proeven in het leven werden geroepen, was de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur immers al van toepassing, zodat de overheid zelf voldoende kon inschatten wat de implicaties waren van de rechten die de wetgever via de openbaarheid van bestuur had toegekend aan de burger. Bovendien kan moeilijk worden aangevoerd dat de aanvragen op zich onredelijke eisen ten aanzien van de overheid zouden inhouden. Het is zonder meer duidelijk dat het niet wensen te voldoen aan de verplichting tot openbaarmaking nauw verbonden is aan de te geringe personeelsbezetting die de FOD Personeel en Organisatie ter beschikking heeft voor de organisatie en begeleiding van de gecertificeerde proeven, een gegeven dat al ruimschoots in de pers is geweest en dat ook door de FOD Personeel en Organisatie wordt toegegeven. Alhoewel artikel 32 van de Grondwet slechts een recht van toegang op verzoek bevat, zijn er ook positieve verplichtingen aan dit recht verbonden: zo moet een administratieve overheid zich zo organiseren dat zij kan voldoen aan een concrete aanvraag. Het ligt bovendien volledig in de lijn van de doelstelling van de wetgever dat iemand in elk geval een zo groot mogelijke toegang moet kunnen hebben tot documenten die op hem betrekking hebben.

De Commissie stelt bovendien vast dat niet enkel het recht op het afleveren van een kopie wordt geweigerd, maar ook het recht op het nemen van notities of het zelf nemen van een kopie die op grond van de toelichting van de Minister van Binnenlandse Zaken in de Kamer over de wet van 12 november 1997 betreffende de openbaarheid van bestuur in de provincies en gemeenten stelde dat het recht op raadpleging zowel het recht omvat om een bestuursdocument ter plaatse in te zien als het

recht om zelf kopies te nemen (*Parl. St.* Kamer van Volksvertegenwoordigers, 1996 – 1997, nr. 871/1, 6).

De Commissie is bijgevolg van mening dat de weigering van de FOD Personeel en Organisatie in strijd is met artikel 32 van de Grondwet en met de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur.

Brussel, 16 maart 2009.

F. SCHRAM
secretaris

J. BAERT
voorzitter